

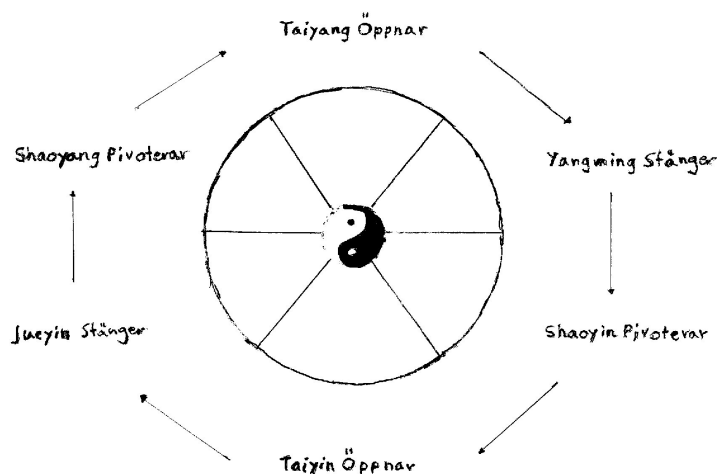


Särskrift del 2 ur Jan Lindborgs Kinesisk Medicin En Solskenshistoria

Det är med stor vördnad och tacksamhet vi på skolan kunnat förmedla djup kunskap från Jan Lindborg. Han har återkommande hållit kurser för oss på SRU. Detta läsår, så ger vi ut särskrifter från tidigare kursmaterial. Ni hittar mer info om Jan och den skola han tillsammans med Peter Forsell grundat och aktivt driver, akupunkturakademin: <http://akupunkturakademin.se/>

Vår intention är inte att ni elever på djupet ska ha full förståelse för alla detaljer, men istället få inspiration till att dyka än djupare in i TCM och dess förklaringsmodeller över människan som individ och som en del av allt runtomkring oss.

Särskrift



Manifestation, rot och mitten kvaliteter hos de sex gestaltningarna

”Shaoyang och taiyin omvandlas från sin rot, shaoyin och taiyang omvandlas från sin rot eller från sin manifestation, yangming och jueyin omvandlas ej från sin rot eller manifestation utan från deras mitt.” Suwen 74

Meridian	Biao	Zhong- Mitten	Ben- Rot	Omvandlar från:
Taiyang	Yang	Shaoyin Hetta	Kyla	Ben eller biao, kyla/hetta
Yangming	Yang	Taiyin Fukt	Torka	Zhong men ben/biao, torka/hetta
Shaoyang	Yang	Jueyin Vind	Minister Eld	Ben dvs. alltid eld
Taiyin	Yin	Yangming Torka	Fukt	Ben dvs. fukt
Shaoyin	Yin	Taiyang Kyla	Kejsar Eld	Ben eller biao hetta/fukt
Jueyin	Yin	Shaoyang Eld	Vind	Zhong men ben/biao hetta/kyla



Taiyang är extern shaoyin, yangming är extern tai yin och shaoyang är extern jueyin och vice versa. *Biao* (utsida) manifesterar sig på ytan vilket är meridianen. *Ben* är roten till en gestaltning vilket är dess qi. *Zhong* är mitten vilket är balansen mellan dessa två. T.ex. Taiyang's *biao* är dess meridian som är yang därför är dess *biao* yang. Taiyang's och dess *ben* är dess grundqi som är kyla som balanseras av shaoyin som är hetta och därför är tunntarmen kopplad med hjärtat så att värmen i shaoyin balanserar kylan i taiyang som annars skulle blir väldigt kall och då skulle inte *Shen* vara närvarande på ytan och då skulle vi inte registrera vad som händer på ytan. *Shen* är medvetande och eftersom *shen* finns i blodet så har vi medvetande överallt där det finns blod vilket betyder att hjärtat hela tiden tar emot information från hela kroppen. Wei qi är en projektion av hjärtats eld på ytan.

De sex rummen har olika qi och därför kommer de att reagera olika vid sjukdom enligt den högra spalten, t.ex. kommer sjukdom i taiyin alltid vara fukt och inget annat, etc. När *biao* och *ben* är motsatta så manifesterar sig sjukdomen antingen från roten dvs. deras inre kvalitet eller med meridiansymtom och det gäller taiyang och shaoyin. Nedan följer några typiska symtom för varje gestaltning men dessa är på intet sätt heltäckande liksom behandlingsförslagen med tanke på att Shanhanlun innehåller 398 paragrafer och Jinguiyaolüe 25 kapitel med 201 formler.

Del 3 De sex meridianerna

Taiyang urinblåsa – Kallt vatten i norr. Taiyang tunntarm – Kejsareld i söder

Kyla attack: "I Taiyang sjukdom är pulsen flytande spänd med smärta och stelhet i nacke och bakhuvud och fruktan för kyla" Shl 1. Kylan skadar ytan och porerna stängs. Kroppen producerar feber för att värma ytan annars börjar kroppen kylas ner vilket leder till döden, vilket betyder att kroppen kan bara skydda sig mot kyla med hjälp av feber så att kylan ej skadar de inre vitala organen (Zang). Om man istället får en yttre hetta attack då hettas Zang upp för mycket och då skickar kroppen det varma blodet till ytan för att kylas och då får man också feber för att skydda det inre. Det är lika för alla sex qi (vind, kyla, hetta, fukt, torra och hetta fukt). I Taiyang flyter pulsen eftersom kroppen transporterar blod till ytan och då sväller kapillärerna. Stelhet och smärta i nacke och huvud beror på att vätskorna fryser vid ytan vilket ger sammandragningar och därmed smärtor. I Taiyang har man kropps värk pga. kyla. All smärta och kramp hör ihop med vatten och fukt som fryser och blockerar cirkulationen. När vätskor fryser drar vävnader ihop sig. Enligt fem elementen är det vatten som invaderar jord.

Vind attack: "Vid taiyang sjukdom finns det feber, svettning, fruktan för vind och en puls som är mjuk och det kallas för vind attack" Shl 2. Man känner kyla, pga. att vind blåser bort den varma luften vid ytan pga. att ytan redan är öppen. Feber för att skicka mer värme till ytan och då svettas men för att kyla ner sig så att man får normal temperatur igen. Vind attack har yang som flyter till ytan och eftersom yang försvagas så fortsätter man att svettas och då är man vindkänslig pga. att ytan är fuktig. Pulsen är flytande och mjuk, mjuk pga. att ytan är öppen och inte stängd och därmed spänd. "Taiyang sjukdom, vare sig man har feber eller inte, så länge som det finns fruktan för kyla, generell smärta, uppstötningar och yin och yang pulsarna är spända, kallas det kyla skada." Shl 3

Så här är yang starkare och inlåst. En kall person har låst in yang så att den ej flyter ut och då tar det längre tid att få feber jmf med vind som blåser på elden och ger hetta på ytan. Nerkylning har låst in yang så det tar några timmar att frigöra yang till ytan.



Fruktan för kyla pga. ingen yang på ytan samt smärta pga. att vätskor har frusit. Uppstötningar beror på att Taiyang och Taiyin är funktionellt stängda också mot ytan och då kan inte diafragman öppna och då uppstår en motströms rörelse. Spänd yin och yang puls betyder att pulsarna är spända på båda sidor pga. kyla vilket visar på att Taiyang (vä) och Taiyin (hö) är stängda.

Nästappa, torra uppstötningar, spontan svettning, periodisk feber med svettning och pulsationer i buken. Om det finns vind och fukt får man kroppsvärk. Guizhitang regerar. Om taiyang blir invaderad av kyla är vänster *cun* flytande och spänd och eventuellt också höger *cun* är spänd men ej lika ytlig med symtom som huvudvärk, feber, kroppsvärk, ryggvärk, ledvärk, fruktan för vind, ingen svettning, väsande andning och fullhet i bröstkorget. Mahuang+Guizhi

Om taiyang fu dvs. urinblåsan blir invaderad av kyla blir urinen blockerad med lite feber och *chi* på vänster sida blir spänd och/eller stränglik. Taiyangs funktion är att kyla oss genom att öppna porer och urinblåsan så att varmt vatten kan gå ut. Om urinblåsan blir blockerad stiger temperaturen i vattnet och leder till feber, Wulingsan. Typiska punkter för att behandla taiyang kan vara: SI-3 och UB-65 med GB-20, DU-16, KID-4 och UB-64 och ST-36. Sen behöver man lägga till andra punkter beroende på symtombild t.ex. REN-3 för problem i urinblåsan.

Yangming – Fuktig jord i centrum (magen). Torr metall i väster (tjocktarmen)

“Vilka är de yttre tecknen för Yangming sjukdom? Det finns feber, spontan svettning och ingen fruktan för kyla men fruktan för hetta” Shl 182.

När kroppen har feber betyder det att yang flyter utåt och ju svagare yang är desto högre blir febern. Hettan öppnar ytan och då svettas man.

“When in cold damage the pulse is floating and slippery, this means there is heat in the exterior and cold in the interior, Baihutang governs.” Shl 176

Baihutang is true Yangming disease. It is expansion of hot air which will warm the air in the Lung and in the digestive system. Heat will invade metal and make it dry. Fire is inside metal. The heart is inside the functional sphere of the lungs and the small intestine inside the large intestine. When all the heat is floating outwards then the interior will become cold. To rescue yang we have to cool the atmosphere to internalize the yang like our grandmothers did by opening the windows to let cold air in or put cold sheets on the body or ice cubes or rub the surface with alcohol.

”Efter att man tagit Guizhitang och stor svettning har brutit ut med stor oro och törst och sjukdomen blir ej bra och pulsen är flödande och stor då regerar Baihu jia renshen Tang” Shl 26

Metall har värmts upp pga. att för mycket yang flyter som leder till feber och när man bryter ut i svett brukar man kylas ner men här fortsätter yang att flyta och därför fruktar man hetta. Huden och lungan är metall som invaderas av eld (fem elementen). Eld finns inuti metall. Hjärtat finns inom lungan och tunntarmen inom tjocktarmen och därför flyter hettan genom metallvävnad och börjar torka Yangming och lungan vilket leder till stor törst och stor oro. Elden hettar upp magen som torkar. Oro är ett symtom som hör ihop med perikardiet som måste vara fuktigt. Yang måste gå in och ner via magen och om metall blir torr och het kan inte yang gå in och ner och då uppstår oro. Man svettar ut vätskorna och därför är man törstig och orolig. Pulsen är stor och flödande pga. kärlen har expanderat. Stor hal och flödande puls pga. att yang rusar utåt. Här måste vi kyla ytan och ersätta förlorade vätskor.



”Vid kyla skada är pulsen flytande och hal, vilket betyder att det finns yttre hetta och inre kyla” Shl 176.

Yangming är för mycket hetta som rusar utåt och då blir det kallt inuti. Om yang är ute då är yin inuti och vice versa.

Yangming är yang och dess rot är torka. Här kan vi inte tänka att dess *zhong qi* är fukt för att vi vet att yangming sjukdomar inte manifesterar sig som fukt. Förstoppning är torka. Fukt måste vi förstå från ett taiyin, jord, perspektiv. Yangming sjukdomar manifesterar sig alltid från jord, det är vad denna regel säger, men inte från mjälten utan från yang jord dvs. magen. Shl 180: ”I yangming sjukdom är det fullhet i magens sfär.” Vilket inkluderar tarmar och i princip alla hålrum. Vid yangming sjukdom är det magens meridian som drabbas först eller så blir det mage fu mönster. Sjukdomen kan antingen komma från *biao* eller *ben*. Meridianen har mycket qi och blod, mycket *zheng qi*, att slåss med mot en patogen faktor och därför de fyra stora: stor svett, stor törst, hög feber och stor puls. *Ben* är mer torka i tarmar och mun, törst, förstoppning, torr hud, torra ögon, näsa, torrt slem, torr lunga men roten till allt detta är torr mage så det rör sig hela tiden runt yangming kvaliteten av jord oavsett om det är meridianen eller fu som manifesterar sig så handlar det om magens *zhong qi*.

Shl 181: ”Fråga: Hur får man en yangming sjukdom? Svar: Om man framkallar svettning, laxering eller kissande så minskar vätskor och leder till torka i magen och därför går sjukdomen till yangming. Man byter ej mer kläder (man bajsar inte), inre fullhet och svårt att bajsas kallas yangming.”

Typiska punkter för att behandla yangming kan vara: LI-11 och ST-44 med DU-14, LI-4 och KID-7 för hetta i yangming. Om torka med förstoppning kan vi använda LI-5 och ST-41 som är eldpunkter eftersom eld kontrollerar metall, torka, samt ST-37 och 25, SJ-6 och KID-6.

Taiyang – Yangming

Shl 179: Fråga: (Yangming) sjukdomar inkluderar Taiyang Yangming, rätt yang Yangming och Shaoyang Yangming. Vad betyder det? Svar: Vid Taiyang Yangming är Mjälten blockerad. Vid rätt yang Yangming är magen i fullhet. Vid Shaoyang Yangming, när man har stimulerat svettning och urinen är fri, finns det fullhet i magen med torka, oro och svårigheter att bajsas.”

”När yang pulsen på guan flyter och är sträv, flytande betyder att magens qi är stark, sträv betyder att man kissar ofta. Flytande och sträv står i konflikt med varandra vilket betyder att avföringen är hård och mjälten är blockerad, Maizirenwan regerar”

Pulsen brukar vara hal på höger guan eller djup, tunn, hal vilket betyder hetta. Tunntarmen distribuerar ej vätskor korrekt utan de går direkt till urinblåsan. Mjälten är torr så att vätskorna rinner förbi till tunntarmen och sen direkt till urinblåsan och därför för lite vätskor till tjocktarmen och därför torr avföring. Det är hetta i tunntarmen och vind från levern som torkar mjälten. Här måste vi återfukta mjälten och tarmarna med oljiga frön och bittra substanser som sänker qi nedåt som rabarberrot och omogen bitter apelsin, etc.

Shaoyang – Yangming

”Vid Shaoyang Yangming, när man har stimulerat svettning och urinen är fri, finns det fullhet i magen med torka, oro och svårigheter att bajsas.” Shl 179

Här måste vi trycka ut det gamla för att bereda plats för det nya. Vi använder bittra örter som alla är gulaktiga som tar vätskor och drar dem uppifrån och neråt. Sj 6, Gb 31, Nj 6, Tj 4, Ma 36. Vi öppnar magen och drar ner hettan.



Shaoyang – Gallblåsa - Vind trä i öster. Trippelvärmaren – ministereld i söder

I shaoyang är manifestationen och roten yang. Roten är minister eld vilket betyder att både *biao* och *ben* är yang. I taiyin är *biao* och *ben* yin och när både *biao* *ben* har samma kvalitet, yang eller yin, kommer sjukdomen alltid att manifesteras sig från dess rot vilket betyder att det inte spelar någon roll om det är kyla, värme, fukt etc. som utlöser sjukdomen. Shaoyang kommer alltid att manifesteras eld symtom och taiyin fukt symtom. Typiska symtom för shaoyang blir: "I shaoyang sjukdom finns det bitter smak i munnen, halsont och suddig syn" (linje 263 Shan han lun) samt tunn stränglik puls, röda ögon och akut nedsatt hörsel. Bittert visar på eld, torr eller ont i halsen är ministereld som flamar (eld på metall) pga. att qi har stagnerat och suddig syn är inre vind pga. hetta. Samma fenomen som värmedaller ovanför asfalten en het sommardag. Man kan också få yrsel av den typen där rummet snurrar pga. att vätskorna i innerörat har hettats upp. "Vid shaoyang vindslag kan man ej höra, ögonen är röda, fullhet i bröstkorgen och oro och ängslan..." (linje 264). Ingen hörsel är öronsus, röda ögon pga. att hetta från gallblåsan flamar uppåt och oron beror på hetta i bröstkorgen där perikardiet lätt hettas upp. Shaoyang är alla hålrum i kroppen så tillhör inte de solida organen men inte heller ytan. Det är alla utrymmen där vätskor cirkulerar och dessa vätskor innehåller och förankrar ministerelden dvs. qi. Om vätskorna stagnerar här kan det leda till akut dövhet. Om man laxerar eller kräks vid fel tillfälle skadas vätskor och då flyter yang uppåt och ger rädsla.

"Vid kyla skada när pulsen är stränglik och tunn med huvudvärk och feber så hör det ihop med shaoyang. I shaoyang kan man ej orsaka svettning eftersom det leder till deliriskt tal, som hör ihop med magen. Om magen harmonieras blir man bra, om den inte harmonieras uppstår oro och hjärtklappning" (linje 265). Mindre hetta här jämfört med vind eftersom vind blåser på elden som flamar mer. Huvudvärk är alltid tecken på stigande och här pga. kyla som drar ihop speciellt på sidorna av huvudet. Deliriskt tal beror på att magen har torkat pga. svettning vilket också torkar perikardiet (Tiaoweichengqitang). Typiska punkter för att behandla shaoyang kan vara: SJ-5 och GB-41 med LIV-14, SP-9 och ST-36.